

Anotace bakalářských prací¹

Vojtěch Homolka

Zachycení každodenního života ve spisech Čechů cestujících v pozdním středověku a raném novověku na Blízký východ

Daleké cesty byly ve středověku a raném novověku zcela mimořádnou událostí. Ale i daleko od domova museli lidé něco jíst, v noci načerpat nové síly či pečovat o svůj zevnějšek. V této práci jsem se zaměřil na postřehy z oblasti všedního života ve spisech Čechů, kteří v 15. a 16. století cestovali na Blízký východ. Václav Vratislav z Mitrovic pobýval v Konstantinopoli, Martin Křivoústý, Martin Kabátník, Jan Hasištejnský z Lobkovic, Oldřich Prefát z Vlkanova a Kryštof Harant z Polžic a Bezruč putovali do Svaté země. Kabátník a Harant odtud pokračovali dále do Egypta.

Jan Konůpek

Kolonizace a církevní správa na území historického Loketska ve 13. století

Od počátků novodobého historického zájmu má 13. století pevné místo ve všech koncepcích českých dějin. Do jeho hodnocení se vždy promítala aktuální situace doby. Od poloviny 19. do poloviny 20. století byl dominujícím prvkem v tomto výkladu příchod nových obyvatel „z německých zemí“ a jejich podíl na výstavbě sídel a krajiny. Problematikou se zabývala celá řada autorů, nicméně základní interpretační schéma zůstávalo více méně stejné. Obrat nastal v šedesátých letech 20. století, kdy začala být evropská středověká kolonizace nazírána jiným způsobem. Podstatně se změnil okruh kladených otázek a interpretačních přístupů. Došlo k rozšíření geografického a časového rámce, ve kterém byly dané změny hodnoceny, k zasazení problematiky do celoevropského kontextu a k zásadnímu rozšíření pracovních metod historiografie. V reakci na nové mezioborové pojetí historických věd byla následně znovu promyšlena otázka vlastní historiografické metody.

Tato práce sleduje některé aspekty osidlovacího procesu na příkladu jejich prosazování v jednom z příhraničních krajů Českého království.

Pavel Kotau

Studenti z Velkoknížectví litevského na univerzitách střední Evropy do r. 1500. Stav a možnosti výzkumu

Práce je věnována pobytu studentů z Velkoknížectví litevského na třech středoevropských univerzitách: v Praze, Lipsku a Krakově na konci 14. a v 15. století. Analyzuje a hodnotí literaturu, která téma reflektovala z pohledu národních historiografií a historiografií jednotlivých univerzit. Na základě pramenů — univerzitních matrik — zjišťuje počet, geografický původ a frekvenci studentů z Litvy. Zkoumá roli jednotlivých univerzit v *peregrinatio academica*, putování obyvatel Velkoknížectví litevského za vzděláním.

1 Anotace jsou převzaty z jednotlivých bakalářských prací a redakčně upraveny.

Anna Hojková**Dvorské rituály a zábavy 15. století jako znak moci (komparace písemných a ikonografických pramenů se zaměřením na Burgundsko)**

Práce nastiňuje podobu profánních slavností a jejich význam pro život a politiku burgundského dvora, a to na příkladu dvou konkrétních typů zábavy: tance a turnaje.

Antonín Baloun**Bitva u Mühldorfu a její odraz (nejen) v rytířské literatuře**

Roku 1322 se tábory dvou nově zvolených římských králů, Ludvíka IV. Bavora a Fridricha I. Sličného, sjely do Horního Bavorska, kde měl být bojem rozhodnut spor o římskou korunu. Důležitou roli v celém konfliktu hrál i český král Jan Lucemburský, jemuž autor práce věnuje hlavní pozornost a jehož význam zdůrazňuje. Na základě vybraných narativních pramenů se práce snaží bitvu u Mühldorfu rekonstruovat, porovnat jednotlivé kronikářské zápisy a představit její obraz v pracích současných německých historiků. Autor se taktéž pokouší nastínit obraz dané doby, díky němuž lze nahlédnout do zákulisí celého konfliktu, dozvědět se mnoho o charakteru vládnoucích králů a porozumět důsledkům, které bitva měla nejen pro České království.

Jan Knittel**Vzestup rodu Krajířů z Krajku v Českém království ve druhé polovině 15. století**

Cílem bakalářské práce je nastínit historii rodu Krajířů z Krajku v Českém království od konce 14. do devadesátých let 15. století. V první řadě autor sleduje okamžiky, které vedly ke vzestupu rodu ve druhé polovině vymezeného období. Hlavním představitelem rodu byl tehdy Wolfgang z Krajku, který se zasloužil o položení základů k vzestupu Krajířů a jejich pozdější vrcholové politické kariéře. Přispěl též k rozmnožení rodového majetku, jenž byl branou k průniku do některých zemských úřadů.

Nikola Votočková**Vinařství v Praze za vlády Karla IV.**

Práce se zabývá vinařstvím v pražských městech a v Čechách ve 14. století za vlády Karla IV. Lucemburského. Vychází zejména ze dvou privilegií vydaných roku 1358, jimiž tento panovník zřídil perkmistrovský viničný úřad a zavedl jednotný viničný řád. Díky těmto privilegiím nastal v Čechách rozmach tohoto hospodářského odvětví. Práce se také dotýká vinařství na jižní Moravě jakožto tradičně vinařského regionu. Poněvíc se ale věnuje pražskému středověkému souměstí.

Petra Rajterová**Kariéry biskupů ve 13. století**

Práce se věnuje kariérním postupům biskupů ve 13. století. Je zaměřena na tři biskupy pražské diecéze: Mikuláše z Újezda (1240–1258), Jana III. z Dražic (1258–1278) a Tobiáše z Bechyně (1278–1296). S přihlédnutím k širšímu dobovému společenskému i politickému kontextu se snaží postihnout možnosti kariérního postupu v církevní sféře. Předkládaný text vychází ze studia pramenů a dosud publikované starší i novější literatury a užívá komparativní a prosopografickou metodu.

Vojtěch Bažant**Obraz francouzských a burgundských zemí očima pozdně středověkého českého cestovatele**

Práce se věnuje cestopisům panaše Jaroslava a Václava Šaška z Bírčkova vzniklým jako součást zahraniční politiky českého krále Jiřího z Poděbrad. Studie analyzuje obraz „druhého“ v pasážích věnovaných Francouzskému království a Burgundskému vévodství s ohledem na dobový kontext.

Jana Měrková**Církevní poměry na Sedlčansku ve druhé polovině 14. a v 15. století**

Práce se snaží zmapovat celkovou církevní situaci v daném období ve vymezené části vltavského děkanátu. Autorka vybrala deset lokalit, z nichž největší důraz klade na samotné město Sedlčany. V první kapitole je představuje ze všech úhlů pohledu, od vzniku města až do poloviny 15. století. Součástí této kapitoly je také pasáž věnovaná církevním památkám Sedlčan. Stěžejní část práce představuje výzkum jednotlivých far ve vymezených lokalitách: soupis kněží působících na místních beneficiích (farářích a při oltářích) a celkové vyhodnocení církevní situace na Sedlčansku před husitskou revolucí. V další kapitole popisuje autorka epochu husitství a jeho vliv na město Sedlčany. V poslední části se zabývá místní husitskou pověstí zvanou „Rosa“. Rozebírá její pravdivý i smyšlený původ a popisuje její průběh a konečně se snaží poukázat na stálou aktuálnost a důležitost dobových slavností.

Jaroslav Motl**Odras komunikačního systému Rožmberků v korespondenci Oldřicha II. (1418–1462)**

Cílem práce je objasnit různé roviny komunikace šlechtického rodu Rožmberků v 15. století. Pozornost je nejprve věnována obecnému fenoménu komunikace v období vrcholného středověku a instituci poslů, která hrála hlavní roli v přenosu zpráv. Nastíněn je život a politické aktivity Oldřicha II. z Rožmberka v širším dějinném kontextu. Práce sleduje na základě Oldřichovy korespondence, jakým způsobem probíhala komunikace, kdo se jí účastnil a jaké překážky existovaly při předávání zpráv.

Silvie Vančurová**Sjezdy stavů podobojí v Nymburce v 15. století**

Práce je věnována třem sjezdům stavů podobojí v Nymburce v letech 1439, 1440 a 1444, zejména jejich regionálnímu významu pro město samotné. Snaží se rozkrýt charakteristiky jednotlivých účastníků sjezdu v roce 1440, jejich společenské postavení a jejich vliv na dění v Boleslavském kraji. Dalším předmětem zkoumání je otázka, v jakých prostorách se mohly tyto sjezdy v Nymburce odehrávat, a to s využitím pramenů, literatury a komparace s jinými městy, ve kterých se konaly sjezdy obdobného významu.

Jitka Vandrovcová**Táborské kostelní počty z let 1509–1510**

Tábor byl bohaté a prosperující město se širokou majetkovou základnou a vzkvétající řemeslnou výrobou, zejména soukenictvím. Od roku 1452, kdy se poddal zemskému

správci Jiřímu z Poděbrad, byl věrným služebníkem českých králů až do roku 1547, kdy se přidal ke stavovskému povstání proti Ferdinandovi I. Po jeho porážce byl Tábor potrestán odnětím velké části majetků a dosazením královského rychtáře. Od husitské revoluce začal vzrůstat laický vliv na správu zádušního jmění, protože církev byl odebrán její majetek. O zádušní hospodaření se starali kostelníci, v první polovině 16. století převzali jejich funkci úředníci a kostelníkům zůstala jen péče o kostel. Zprávy o záduší měly být zaznamenávány do zádušní knihy, do níž byly zapisovány příjmy a výdaje záduší, seznam bohoslužebných předmětů a sdělení pamětního a správního charakteru. Hlavním tématem práce je rozbor tábořských kostelních počtů z let 1509–1510. Jsou zapsány na šesti foliích a uloženy ve fondu Archiv města Tábor ve Státním okresním archivu v Táboře.

Lenka Vandrovcová

Role ženy v díle M. Jana Rokycany

Hlavní část práce je věnována Postile Jana Rokycany, která patří k nejkrásnějším památkám staročeské literatury. Rokycanův projev byl prostý, bez složitých teologických výkladů, srozumitelný laikům. V kázáních šlo Rokycanovi o napravení poměrů v církvi a o zlepšení mravního života posluchačů. Díky četným příkladům z každodenního života je Rokycanova postilla významným kulturně-historickým pramenem.

Vít Koula

Páni ze Šternberka. Od Divišovců ke Karlu IV.

Práce sleduje osudy jednoho z nejvýznamnějších česko-moravských šlechtických rodů ve středověku. V centru zájmu stojí především původ společenského postavení, moci, vlivu a bohatství rodu Divišovců, na jejichž odkaz navázali jejich pokračovatelé, páni ze Šternberka. Pozornost je věnována i způsobu, jakým rod nabýval nemovitého majetku a konečně i osudům jeho jednotlivých členů. Těžiště studie leží v době přemyslovské.

Monika Lechmannová

Společenský a politický vzestup Kostků z Postupic v druhé polovině 15. století

Práce se zabývá šlechtickým rodem Kostků z Postupic a snaží se nastínit jeho historii v průběhu 15. století s důrazem na jednotlivé členy rodu. Od chvíle, kdy Vilém I. Kostka z Postupic získal od císaře Zikmunda Lucemburského zápis na panství litomyšlského biskupství, nastává vzestup rodu. Jednou z nejvýraznějších osobností byl Zdeňěk III. Kostka z Postupic, který jménem Jiřího z Poděbrad vedl četná diplomatická jednání, stal se nejvyšším mincmistrem Českého království, zasedal v královské radě i při jednání dvorského soudu a za svou činnost byl povýšen do panského stavu. Zasluhou Zdeňka III. Kostky z Postupic se Kostkové stali jedněmi z nejbohatších a nejvlivnějších kališnických rodin v království.

Irena Machková

Česko-míšeňské pomezí v období vlády Jana Lucemburského

Práce se zabývá procesem vytváření mocenskopolitických opor Jana Lucemburského v pohraniční oblasti severozápadních a části severních Čech. Snaží se před-

stavit způsoby, pomocí kterých mohl český panovník překonat bariéru domácí opozice, složené z předních zástupců české šlechty, a vytvořit vlastní systém mocenských opor, s jejichž pomocí pak mohl realizovat své vnitropolitické i zahraničněpolitické plány. Snaží se postihnout, do jaké míry český král Jan Lucemburský využíval v tomto směru lenního principu západoevropského typu, dynastické politiky i podpory královských měst jakožto prostředků k formování opor vlastní moci ve strategicky důležitých regionech a jak byl v této činnosti úspěšný. Součástí bakalářské práce je též přehled expanzivních aktivit českých panovníků v oblasti česko-míšeňské hranice v 11. až 13. století a v této souvislosti též stručný nástin expanzivních zájmů přemyslovských konkurentů na opačné straně zemské hranice, míšeňských markrabat a od roku 1248 rovněž durynských lantkrabat z rodu Wettinů.

Karolina Srnková

„Voyage d'Outremer“ Bertranda de la Broquière jako historický pramen

Bakalářská práce se zabývá cestopisnou relací burgundského diplomata a zvěda Bertranda de la Broquière, zachycující jeho putování Svatou zemí, Sýrií a Osmanskou říší v letech 1432–1433. Na pozadí ideologického proudu pozdních kruciátů a burgundského dvora, který byl jeho výrazným nositelem, zkoumá šíře a limity pozdně středověké náboženské tolerance a kulturní otevřenosti.

Jan Tomášek

Vztahy raně středověkých Čech a veletského kmenového svazu v letech 805–1035

Práce se zabývá analýzou vývoje vztahů raně středověkých Čech a slovanských kmenů v Polabí. Je zde kladen důraz na styky Čechů s veletským kmenovým svazem v letech 805–1035, zatímco srbskému a obodritskému svazu je v práci vymezen pouze omezený prostor. Přátelský a pravděpodobně i vojenský spolek Čechů a Veletů se projevoval zejména v jednotlivých střetech se sousední karlovskou, později otonskou říší. V práci je proto věnována zvýšená pozornost vybraným říšským tažením do Polabí a Čech a na základě reakcí obou subjektů jsou analyzovány možné příčiny projevů vzájemných přátelských vztahů. Podoba česko-veletského spolku se během sledovaného období měnila, což bylo způsobeno zejména vývojem mezinárodní situace ve střední Evropě. Předkládaná práce proto v jednotlivých kapitolách nastiňuje základní prvky mezinárodního středoevropského vývoje ve zkoumaném období.

Michaela Bežová

Duchovní život na Žebrácku ve vrcholném středověku

Hlavním předmětem bakalářské práce je sledování církevní správy v žebráckém regionu ve 14. a na počátku 15. století. Žebrácko leželo v podbrdském děkanátu, jehož strukturu autorka popisuje v první části práce. Na základě analýzy pramenů se snaží vytvořit soupis farářů ve farních kostelech sv. Mikuláše v Praskolesích, sv. Jiljí v Hořovicích a sv. Vavřince v Žebráku. Popisuje mobilitu, vzdělanost a další činnost jednotlivých farářů. Snaží se také osvětlit problematiku kaple sv. Prokopa v Praskolesích, ve které byly v roce 2005 nalezeny fresky ze 14. století. Práce se dále zabývá otázkou patronátních práv jednotlivých kostelů. Poslední část vychází z vizitačního protokolu pražského arcibiskupa Pavla z Janovic z let 1379–1382: popisuje jeho cestu

podbrdským děkanátem a zaměřuje se na vizitaci ve sledovaných lokalitách. Na základě vizitačních písemností se pak autorka snaží přiblížit každodenní život na faře.

Lenka Nemravová

Moravský markrabě Jan Jindřich a jeho manželka Markéta Opavská

Práce pojednává o společném životě moravského markraběte Jana Jindřicha Lucemburského a jeho ženy Markéty Opavské. Jejich manželství hrálo svou úlohu i v politice Karla IV., který v dynastickém zájmu dokázal využít všechny členy svého rodu. Práce vychází hlavně z pramenů, v nichž nějakým způsobem figuruje moravská markraběnka, ať už to jsou zápisy z kronik, listiny či účty. Po kapitole věnované obecné terminologii, která se týká sňatku a manželství, následuje stručný popis předchozího života Jana Jindřicha s první manželkou Markétou Korutansko-Tyrolskou. Stejně tak je objasněno, z jaké rodiny pocházela Markéta Opavská. Poté se práce věnuje jejich sňatku, o kterém nemůžeme říci téměř nic určitého, a následně skoro důsledně chronologicky probírá další prameny. Autorka se snaží prozkoumat rodinný život markrabat, otázku jejich brněnského sídla, podobu jejich dvora i osudy jejich dětí. V závěru jsou řešeny nejasnosti kolem Markétiny smrti a nastíněna další manželství, která Jan Jindřich uzavřel.

Jítka Friedlová

Obraz Elišky Rejčky v historiografii

Cílem bakalářské práce je představit a následně zhodnotit obraz Elišky Rejčky v narativních i diplomatických historických pramenech a poukázat na dosavadní tendenční a zaujaté postoje, které vycházejí z hodnocení založeného převážně na výpovědi *Zbraslavské kroniky*.

Tereza Bílková

Obraz šlechty v kronikářské tvorbě 14. století

Cílem práce je porovnat obraz šlechty v nejdůležitějších dílech kronikářské tvorby 14. století na území Čech a jeho závislost na konkrétním autorovi kroniky. Sleduje cíl autora kroniky a také to, jak adresát díla ovlivňuje úhel pohledu na šlechty a jeho hodnocení v prameni.

Matouš Turek

Bažantí slavnost 17. 2. 1454: Příklad teatrality pozdně středověkého dvora

Práce se zabývá známou burgundskou dvorskou slavností, osvětluje její symbolickou náplň a historické a kulturní souvislosti. Interpretuje ji pomocí antropologických přístupů, se zvláštním důrazem na její performativní aspekty.

Adam Pálka

Kompaktáta v utrakvisticko-katolické polemice let 1437–1500

Práce se zabývá utrakvistickými a katolickými spisy polemického charakteru, v nichž autoři argumentovali basilejskými kompaktáty. Sledované polemiky vznikly na území Království českého a Markrabství moravského mezi léty 1437–1500. Podrobně jsou rozebrány pasáže, které o kompaktátech pojednávají, a na základě zjištěných

poznatků je u každého pisatele zhodnocen jeho celkový pohled na basilejské úmluvy. Práce se pokouší odpovědět na otázku, kterých aspektů, vztahujících se ke kompaktním dohodám, si autoři nejčastěji všimli a jaké podobnosti či rozdíly můžeme mezi argumentacemi jednotlivých osobností najít.

Jan Věchet

Hynek z Poděbrad, syn krále Jiřího z Poděbrad

Hlavním cílem bakalářské práce je zboření mýtů, které obklopují osobnost Hynka z Poděbrad, nejmladšího syna husitského krále Jiřího z Poděbrad, jenž je v české školské tradici často považován za černou ovci poděbradského rodu. V podání mnoha středoškolských pedagogů je líčen jako sukničkář, pijan a věčný dlužník, jenž prohýřil veškeré otcovské dědictví. V pramenech však nenacházíme oporu pro takto negativní vylíčení Hynkova charakteru. Studie dokazuje, že realita Hynkova života byla nejen mnohem složitější, ale i podstatně strážlivější.

Martin Šorm

Dílo Chrétiena de Troyes jako historický pramen

Práce představuje tohoto básníka 12. století a jeho šest dochovaných románů, včetně možných badatelských přístupů k nim. Autor ukazuje a hledá další možnosti jejich interpretace pro poznání středověké společnosti a kultury.

Jan Boukal

Rytíř Kryštof z Týna. Válečník a diplomat pozdního středověku

Tématem práce je život Kryštofa z Týna (1459— po roce 1517), představitele nižší šlechty z oblasti historického Loketska (dnes Karlovarský kraj, okres Sokolov). Rytíř Kryštof z Týna byl významným diplomatem, vojákem a rovněž i literátem, z jehož pera pochází poutavá autobiografie popisující jeho životní osudy. Cílem práce je především kritický rozbor tohoto literárního díla, komparace s jinými prameny, které sledují shodné události v témže čase, a také zasazení popisovaných událostí do širšího kontextu. Rytířova autobiografie je součástí rovněž jím sepsaného urbáře, který posloužil k poznání šíře jeho majetkových poměrů a hospodářského fungování jeho panství Starý Hrozňatov nedaleko Chebu. Práce je doplněna drobnými exkurzy o Kryštofově rodině, o problematice autobiografie ve středověku, o rytířském stavu na Loketsku a o válce mezi císařem Fridrichem III. a Matyášem Korvínem.

David Koryta

Hospodářské instrukce pro poddané do poloviny 16. století (na základě edice Josefa Kalouska)

V pohusitském období se zcela změnila šlechtická mentalita. Jedním z projevů nových tendencí byla snaha vést hospodaření svého panství na režijním principu, což vedlo ke snaze co nejvíce zdokonalit chod panství po správním i finanční stránce. Z toho důvodu začala šlechta vydávat hospodářské instrukce — stručné návody ke správě panství. Práce sleduje vývoj hospodářských instrukcí v jejich rané fázi (do poloviny 16. století). Analyzuje jednotlivé exempláře zahrnuté v edici Josefa Kalouska *Archiv český XXII: Řády selské a instrukce hospodářské 1350–1626* spadající do tohoto období.

Anna Košátková**Čeští králové očima Otachera Štýrského**

Práce se zabývá pohledem kronikáře, který byl příslušníkem nižší štýrské šlechty, na české krále Přemysla Otakara II. a Václava II. Kvůli obsáhlosti kroniky (98 000 veršů ve střední horní němčině) si práce klade za úkol přiblížit Otacherovo vnímání pouze výše jmenovaných českých králů na příkladu dvorských slavností, a to zasnub a svateb Přemysla Otakara II. s Markétou Babenberskou a dále Kunhuty Braniborské a Bély Uherského, jíž byl Přemysl Otakar II. také přítomen. Další zkoumané festivity jsou svatba Václava II. s Jitkou-Gutou Habsburskou, pražská korunovace Václava II. a říšský sněm v Norimberku dne 16. listopadu 1298. Pro objasnění širšího kontextu jsou do bakalářské práce zahrnuty kapitoly věnující se osobnosti samotného Otachera Štýrského a fenoménu veršovaných kronik na přelomu 13. a 14. století. Práce si klade za cíl zodpovědět otázku, jak Otacher Štýrský vnímá vybrané slavnosti a jaký obraz o nich ve svém vyprávění vytváří.

Tomáš Straka**Císař Karel IV. a dobytí Braniborska 1371–1373**

Práce detailně popisuje proces získání Braniborského markrabství císařem Karlem IV. Diplomatických i narativních pramenů využívá především k podrobnému zmapování vojenských operací z let 1371–1373, které k ovládnutí Branibor vedly. Práce zároveň analyzuje císařovo úsilí o získání marky v širších souvislostech lucemburských politicko-teritoriálních ambic, stejně jako se věnuje bezprostředním motivacím, které k přechodu braniborského kurfiřtství do rukou českého krále vedly, a diplomatické činnosti Karla IV., jež s tímto cílem souvisela. V samostatné kapitole se pak autor zabývá strukturou vojska Karla IV. během obou braniborských tažení. Studie se snaží přispět k dosud nedostatečně probádané a popsané problematice užití vojenské síly Karlem IV. i k českým vojenským dějinám druhé poloviny 14. století.

Jakub Jauernig**Román Robert Ďábel jako historický pramen**

Bakalářská práce představuje českému prostředí dané literární dílo z přelomu 12. a 13. století jako jedinečný typ pramene. Jde o dílo neznámého autora, který používá motivy rytířského románu, ale jeho sdělení je duchovnější, než je obvyklé u *chanson de geste*.

Monika Feyfrlíková**Vojenský tábor doby husitské**

Cílem práce je zmapování každodenního života ve vojenském táboře utrakvistických a katolických vojsk na území Čech v období husitských válek. Zaměřuje se především na různé stránky života v táboře jako je zásobování, ubytování, opevnění tábora, struktura velení a spravování tábora a jeho vybavení. Autorka vychází z písemných a obrazových materiálů, ze svědectví normativních i vyprávěcích (historiografických) pramenů. Práce dále představuje jednotlivé vojenské řády. Detailněji se zabývá zbrojí, oděním a osobním vybavením osob nalézajících se ve vojenském ležení. Zvláště se zaměřuje na úlohu a postavení žen a dětí ve vojenském táboře. Konečně autorka

popisuje rozdíly mezi vojenskými tábory katolickými a utrakvistickými a jejich rozdělení na jednotlivé typy.

David Kozler

Prokop z Rabštejna — český diplomat pozdního středověku

Práce se zabývá životními osudy a kariérou českého pozdně středověkého diplomata Prokopa z Rabštejna (kolem 1410 — asi 1470), staršího bratra známého humanisty Jana z Rabštejna. Těžiště práce tvoří sledování Prokopovy činnosti v poděbradské éře, kdy postupně působil ve službách římského císaře Fridricha III., českého a uherského krále Ladislava Pohrobka a voleného českého krále Jiřího z Poděbrad. Pozornost je však věnována i Prokopovu původu, či jeho činnosti v kanceláři římskoněmeckých panovníků Zikmunda Lucemburského a Albrechta II. Habsburského. Působení Prokopa z Rabštejna je přitom zasazeno do širšího kontextu středoevropských dějin v pozdním středověku a opomenuty nezůstaly ani aspekty kulturní (recepcie humanismu v českém prostředí poděbradské doby). Práce využívá autentických dobových pramenů charakteru jak diplomatického (zvláště Prokopovy korespondence), tak narativního, a rovněž kriticky reflektuje starší literaturu věnující se danému tématu či se jej alespoň dotýkající.

Veronika Modlitbová

Vimperk v pozdním středověku. Pramenná sonda k dějinám poddanského města

Bakalářská práce je věnována poddanskému městu Vimperku v pozdním středověku a zachycení jeho politické, hospodářské a sociální situace ve světle dochovaných pramenů. Důraz je přitom kladen především na druhou polovinu 15. století a první tři dekády století šestnáctého. Z této doby pochází hlavní pramen, o který se autorka opírá — vimperská pamětní kniha (1479 — 1670). Pozornost je kromě toho věnována i vimperské vrchnosti, jejíž činy a postoje měly nezřídka dopad i na město. Po celé 15. století držel Vimperk rod Kaplířů ze Sulevic, kterému je proto vymezen největší prostor. Vimperk byl také „koncovým“ městem jedné z větví Zlaté stezky, z čehož profitovalo jak město, tak jeho vrchnost. V závěru je proto stručně pojednána problematika Zlaté stezky a dalších obchodních komunikací ve vztahu k Vimperku a jeho vrchnosti.

Vojtěch Večere

Litomyšl Alberta ze Šternberka

Tato medievistická studie představuje určitou fúzi dvou historiografických přístupů, totiž regionálně-historického a biografického, z čehož vzniká plastický a nevšední pohled na témata, která již byla v literatuře několikrát nastolena. Především jde o dějiny biskupství litomyšlského a jeho centra v podobě panství a rezidenčního města zdejších ordinářů. Autor se snaží tuto problematiku postihnout prostřednictvím osoby Alberta ze Šternberka, významného císařského preláta-diplomata, jenž zastával úřad biskupa litomyšlského v letech 1364–1368 a 1371–1380. Aby však byla sonda komplexní, je třeba vnímat veškeré souvislosti jak Albertova života, tak geneze mladé litomyšlské diecéze. Z toho důvodu první část práce obsahuje pramennou analýzu vzniku a formování tohoto nového církevně-správního celku a v návaznosti na ni pak

zevrubnou životopisnou studii Alberta politického života. Poté se autor dostává k samotné problematice vztahu sledovaného preláta k jeho diecézi a snaží se tento vztah hodnotit z několika různých perspektiv. Důvodem takto zmíněného přístupu je snaha vymezit se vůči přetrvávajícímu názoru, že byli litomyšlští biskupové doby Karla IV. (převážně vysoce postavení politici či úředníci) spíše „titulárními“ preláty než reálnými správci své diecéze.

Zuzana Bolerazká

Želiv, klášter v předhůří Vysočiny. Jeho majetky a sídelně historický vývoj do poloviny 14. století

Želiv, původně benediktinský konvent, přeměněný záhy (asi roku 1149) v premonstrátskou kanonii, měl velmi složité začátky. Trvalo delší čas, než svoji existenci stabilizoval a majetkově upevnil. Jeho umístění do hustých lesů na západním úpatí Českomoravské vrchoviny předurčovalo jeho roli v kolonizaci tohoto pohraničního území. Poměrně slušně zachovaná pramenná základna umožňuje podchytit hlavní fáze majetkového vývoje želivského klášterství a zařadit je do dobových souvislostí. Zajímavá, ale dosud málo sledovaná, je i role želivského kléru při odkrývání těžebních revírů na Jihlavsku a Humpolecku. Samotný klášter byl několikrát přestavěn, což by se stěžejí uskutečnilo bez silné majetkové základny a jejího hospodářského využití. Právě její zmapování a vyhodnocení patří k hlavním cílům práce.

Marek Cimpl

Královské město Kolín ve středověku

Práce je příspěvkem k problematice vzniku a vývoje královského města v období středověku na příkladu města Kolína. Na základě kronik a panovnických listin autor popisuje vývoj, který probíhal ve středověkém městě. Důraz je kladen především na důvody translokací v českém a moravském prostředí a srovnání hradebních systémů geograficky si blízkých měst Kolína, Čáslavi a Nymburka.

Jonáš Chmátal

Pražská staroměstská rodina Rokycanských. Od konšelů k rytířům

Bakalářská práce se zaměřuje na staroměstskou rodinu Rokycanských, která je často označována za rodinu patricijskou. Ve struktuře středověkého Starého Města pražského zaujímal ve 14. století a na počátku 15. století významné postavení, co se týče role sociální i hospodářské. Cílem práce je na příkladu Rokycanských ukázat, že tematika tzv. pražského patriciátu ještě rozhodně není vyčerpaná a naopak by si zasloužila systematickou pozornost. Práce přináší biografický popis jednotlivých členů rodiny, který by měl být značně rozsáhlejší než ten, který poskytl V. V. Tomek. Aby zpracování nabídlo něco více než jen biografii, autor do práce ještě začlenil samostatnou kapitolu o venkovských statcích, které rodině Rokycanských náležely. Tato biografie by měla nadále sloužit jako základ pro následné bádání o rodině Rokycanských a naznačit směr, kterým by se měl výzkum tzv. pražského patriciátu nadále ubírat.